

v.

G U S T A W E R T I S

1819 - 1895

L I I S A sünd. Blumfeld 1812 - 1882

Minu ema ema - Sofie Kymmenthal on sündinud Ertis. - Ertiste liin on seni veel täiesti uurimata ja selle liini esitajana tunneme ainult minu ema ema isad - G U S T A W E R T I S ' T .

Et ülewaatlikust saada esiwanemate wanuse wördluses, on "pölwede" arvu aluseks wöetud Jürgensonide liin oma pölwede arwuga, samuti nagu Kymmenthalide liini juures seda tegime.

Nii saame Gustaw Ertise pölweks "V", mis wastab Maddis Jürgensonile (1772-1819) ja Friedrich Wilhelm(Willem) Kymmenthalile, kes elas 1804 - 1856.

Sellest näeme, et Ertised on olnuwad veel virgemad "pölwenema", kui Kymmenthalid. Jürgensonide liin on olnud, wörreldes Ertistega. Öige aeglane : nii on Maddis Jürgenson 47 a. varrem elanud ja on samal aastal surnud. kui temale pölwede wanuselt wastaw Gustaw Ertis alles sündis.

.....

G u s t a w E r t i s on sündinud 1819 aastal wististi Rannawallas (samas, kust pärít Lieso - Maddis Jürgensonni naene).

Oma noorepöölwe on ta Peipsi rannas mööda saatnud, töötades kalapüügi alal wenelaste juures.

Nooremehe eas on ta sattunud, wististi oma wanema wennaga, Nawa(walda) külla. Kudina walda, kus ta on abiellunud L i s a B l u m f e l d i g a , "Uuetalu" peremehe tütrega, Nawa külast. -

Täiesti iseseiswalt oma elu rajades, on noorepaari elu alguses olnud üsna wilets. - Lühikest aega on nad elanuwad Saare wallas Olli talu saunas. - Siit on läinuwad Saare möisa päralt olewale "Mädaoite" metsawahhi kohale, kus on elanuwad üle 10 aasta.

1844 a. 24 novembril "Mädaoitel" on sündinud tütar Sofie - minu ema ema.

.....

"Mädaoite" metsawahhi kohast on ka Sofiel palju lapsepöölwe mälestusi, mida ta on minu emale jutustanud.

Mädaoite asub suure metsa keskel, kaugel teistest elamutest. Üksildus ja müstilised wanainimeste jutustused on loonuwad vastava tundeliku meeleteolu.

Kord maganud ta sügisepoolt suve aida lakas ja hommikul, kui seel pime, on ta luugi august wälja waadanud ja näinud taewas krooni mille sees istunud inimene löuna poole sirutatud käega.

Järelpärides hommikul, ei ole teised inimesed midagi sarnast tähele pannuwad. Warsti peale seda juhtumist on tulnuwad jutud, et Krimmi söda olema lõpenud. Tähendab, et see

wöis juhtuda 1856 a. ümber.

Suure põlise metsa töttu on seal olnud ka imepalju kärbsaid, parmusi, sääski ja igasuguseid muid insektisi, mis suwel loomasi ja inimesi on waewanuwad.

Metsas ja heinamaadel on olnud ka rohkesti madusi, kes kewadel päikese käes röngas endid soojendada on armastanuwad. On juhtumisi ette tulnud, kus Sofie lapsena joostes niisugusele "külmale röngale" paljajalu peale on astunud, kuid nöelata ei ole uss siiski mahti saanud.

.....

"Mädaoitelt" on Gustaw Ertis oma perekonnaga läinud "Nawa" metsawahiks, kus on töötanud ja elanud kuni 73 aasta wanuseni, tähendab, kuni 1892 aastani. -

Wanaduse töttu on ta nüüd möisawalitsuse poolt wabastud metsawahih ametist ja määratud Saare-Wanamöisa teliskiwi wabriku wahiks. - Siin 1894 a. suri Gustaw Ertis 75 aasta wanuses.

Kauaaegse ustava teenistuse eest on Saare möisa omanik krahwinna Manteuffel omal kulul lasknud korraldada uhked matused, millest köik kadunu sugulased, tuttawad ja köik ümberkaudsed metsawahid osa on wötnuwad. Ümberkaudsele rahwale on see awaldaanud suurt muljet, et kaasteenijad metsawahid on köik tee kuni surnuaiani ilustanuwad ja katnuwad kuuse okstega.

Gustaw oli sellest liinist ka wiimane Ertis.

.....

L i i s a , sünd. Blumfeld, on sündinud 1812 a. Nawa külas "Uuetalus" ja seal

ka üleskaswanud "Uuetalu" peremehe tütrena.

L i i s a   s u r i   1882 a. Nawal.

Tema on olnud lühema kaswuga, kehaehituselt ümmargune, silmad sinakas-hallid ja juuksed keskmine-blond, - nagu see tüübiliselt ka tema sugulaste nooremate Blumfeldide juures ette tuleb.

I seloomult hea ja väga wstutulelik on ta igadepidi olnud omale mehele kooskõlastatud eluseeltsiliseks.

.....

Gustaw Ertis on ainukene minu wana-wanaisa keda ma nägin(4 a. poisikesena) ja ka weel mäletan iseäranis selletöttu, et tal ees suust paistis ainult I "suur" hammas.

Gustaw on saanud algkooli hariduse. on armastanud lugeda ja kirjutada. Temale on meeldinud koguda ja üleskirjutada igauguseid loomade ja inimeste kodusearstimise öpetusi. Üks niisugustest raamatutest on praeguseni alles minu juures.

Kaswult on ta olnud pikk ja sirge ning ümmarguse kontidega, pikerguse pea ja näoga, pika sirge ninaga. - Nao joontelt ja keha ehituselt on ta pisut minu moodi olnud.

I seloomult on ta olnud söbralik, väga ustav ja kohusetruu. - Omas majapidamises on ta olnud hoolikas ja töökas; ka käsitöö on tema käes edenenuud. Alkoholi tarvitamises on ta olnud pea täielik karsklane, ka tubakasuitsetamist mina tema juures ei mälleta . Oma laste-laste-laste wastu oli "Nawa äi" väga söbralik ja oli önnelik et ta weel hästi nägi ja kuulis kuni oma wiimaste päewadeni waatamata om körgele wanadusele.

.....

G u s t a w   j a   L i i s a   o n
mõlemad maetud M.-Magdaleena surnuuiale
Kymmenthalide matusepaigal.

Neil on üleskaswanud üks ainus tütar:

S o f i e , minu e m a - e m a . Tema on
sünd. 24.novembris 1844 a.

.....

----- o o o -----